

บทที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงของประเทศชาติ เป็นความปรารถนาประการหนึ่งของประเทศ การที่ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าและมีความมั่นคงมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับการศึกษาของชาติ แม้การศึกษามิใช่ว่าจะแก้ปัญหายุทธศาสตร์ได้ แต่การศึกษาจะช่วยแก้ปัญหายุทธศาสตร์ และนำสังคมไปสู่แนวทางที่ประสงค์ได้ ถ้าเราจัดการศึกษาให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในสังคมทุกสังคม โดยเฉพาะการศึกษาระดับอุดมศึกษาซึ่งมีบทบาทในการผลิตกำลังคนระดับสูง เพื่อให้ออกไปพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

วิทยาลัยครู เป็นสถาบันอุดมศึกษาประเภทหนึ่งซึ่งมีบทบาทในการให้การศึกษาแก่ครูจำนวนมาก เพื่อให้เป็นครูที่มีคุณภาพ และสามารถอบรมสั่งสอนเด็กให้มีความรู้ และเติบโตขึ้น เป็นพลเมืองดีในสังคมต่อไป แต่หน้าที่ของวิทยาลัยครูในฐานะที่เป็นสถาบันอุดมศึกษานั้น ไม่ได้มีหน้าที่แต่เพียงผลิตครูอย่างเดียวเท่านั้น พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู 2518 (ราชกิจจานุเบกษา 2518 : 24) ได้กำหนดหน้าที่ของวิทยาลัยครูไว้ พอสรุปได้ 5 ประการคือ

1. ทำการผลิตครูสาขาวิชาต่าง ๆ ตามความต้องการของท้องถิ่น
2. ทำการค้นคว้าศึกษาวิจัย
3. ฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษาประจำการ
4. ทำนุบำรุง ส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมของชาติ
5. ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม

จากหน้าที่ดังกล่าวจะเห็นว่าบทบาทหลักของวิทยาลัยครู คือบทบาททางด้านการผลิตครู ได้แก่การสอนนักศึกษาให้มีวิชาชีพชั้นสูง ให้มีความรู้ความสามารถสนองความต้องการของสังคม สอนให้เป็นมนุษย์ที่ดี เป็นพลเมืองที่ดีและเป็นผู้ที่สามารถในการประกอบอาชีพ บทบาททางการวิจัย เป็นบทบาทที่ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ส่วนบทบาททางด้านการอบรมบุคลากรทางการศึกษาประจำการนั้น เป็นบทบาทที่จะช่วย

พัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และบทบาททางด้านบริการสังคมนั้น เป็นงานบริการชุมชน เป็นบทบาทที่จะช่วยให้อาจารย์ได้หาประสบการณ์ต่าง ๆ และช่วยเหลือชุมชนให้ดีขึ้น

ในปัจจุบันวิทยาลัยครูได้ตระหนักถึงภารกิจและหน้าที่ดังกล่าว จึงได้จัดให้มีแผนงานและโครงการขึ้นในแต่ละวิทยาลัยเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับภารกิจและหน้าที่ตามพระราชบัญญัติของวิทยาลัยครู ที่กำหนดให้วิทยาลัยครูเป็นสถาบันการศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวิชาการ ในสาขาวิชาการต่าง ๆ ตามความต้องการของท้องถิ่น และผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี ทำการวิจัยส่งเสริมวิทยฐานะของครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และให้บริการทางวิชาการแก่สังคม โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ก็มีจุดมุ่งหมายเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น เป็นสำคัญ และครอบคลุมการศึกษาแทบทุกระดับ คือ

- ระดับก่อนประถมศึกษา
- ระดับประถมศึกษา
- ระดับมัธยมศึกษา
- ระดับอุดมศึกษา

ในที่นี้จะขอกล่าวถึงการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา เพราะ เป็นการปูพื้นฐานการศึกษาและส่งเสริมพัฒนาการในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม เป็นการศึกษาในช่วงแรกของชีวิต พูนสุข พูนยสวัสดี และคณะ (2523 : 3) ได้กล่าวไว้ว่าเด็กระดับอนุบาลเป็นวัยที่สมองกำลังพัฒนาอย่างรวดเร็ว สมควรที่จะได้รับการส่งเสริมให้เจริญงอกงามด้านความคิดมากกว่าการฝึกความจำ การให้การศึกษาในระดับนี้ ควรจะเป็นการพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กก่อนเข้าเรียนชั้นประถมปีที่ 1 เพื่อให้เด็กพร้อมที่จะรับการเรียนรู้ในระดับสูง ๆ ขึ้นไป ซึ่งได้มีผู้กล่าวไว้ว่าการเตรียมความพร้อมแก่เด็กวัยนี้ เปรียบเสมือนการตอกเสาเข็มที่ลึกและมั่นคงก่อนสร้างตึกสูง ๆ เพื่อป้องกันไม่ให้ตึกโค่นลงมาภายหลัง การเตรียมความพร้อมในช่วงนี้ จะช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม ที่เหมาะสมกับวัย และความสามารถของเด็ก และเป็นการสร้างนิสัยอันดีงาม ซึ่งจะ เป็นพื้นฐานการ เป็นพลเมืองดีของชาติต่อไป

คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา (คณะกรรมการการปฏิรูปการศึกษา 2521 : 6) ได้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กในระดับก่อนประถมศึกษาไว้ว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นรากฐานอันจำเป็น และสำคัญยิ่งในการพัฒนา

บุคคล และสังคม เพราะกระบวนการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ เป็นกระบวนการสืบเนื่องกัน เป็นพื้นฐาน การศึกษาในระดับสูงขึ้น เป็นการศึกษาตลอดชีวิตของแต่ละบุคคล เพื่อขจัดความไม่เสมอภาคใน ฐานะของบุคคล และเพื่อสร้างความเป็นธรรมให้ แก่เด็กทุกคนไม่ว่าปกติ หรือผิดปกติ ไม่ว่าจะอยู่ ถิ่นฐานใด ไม่ว่า เชื้อชาติ ศาสนาและมีฐานะระดับใดในสังคม ควรถือเป็นนโยบายที่จะส่งเสริม ในการดำเนินการจัดประสพการณ์และการศึกษาแก่เด็กวัยก่อน เข้าเรียนอย่างกว้างขวาง และรับ ด่วนทั้งกำหนดเป้าหมายไว้อย่างชัดเจนโดยไมถือ การศึกษาของเด็กระดับนี้ว่า เป็นเพียงการแก้- ปัญหาสังคมเรื่องใด เรื่องหนึ่งเท่านั้น

ในปัจจุบันการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เป็นที่นิยมแพร่หลายกว่าที่เคยเป็นมา จะ เห็น ว่าจำนวนนักเรียนตั้งแต่ปีการศึกษา 2520 - 2524 (สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ กอง สถิติและวิเคราะห์การศึกษา 2526 : 11) เพิ่มขึ้นทุกปี ดังรายละเอียด ดังนี้

ปีการศึกษา	จำนวนนักเรียน / คน
2520	251,344
2521	287,787
2522	321,126
2523	452,061
2524	481,487

นอกจากนี้แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2525-2529 (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ 2524 : 52) ก็ได้กำหนดเป้าหมายจำนวนนักเรียนในปีการศึกษา 2525 ทั้งสิ้น 501,670 คน และได้เพิ่มขึ้นเป็น 682,230 คนในปีการศึกษา 2529

ดังนั้นวิทยาลัยครูซึ่งทำหน้าที่ผลิตนักศึกษาออกไปสอน เด็กจำนวนมากและนักศึกษาวิชา เอกอนุบาลก็เป็นประเภทหนึ่ง ที่วิทยาลัยครูผลิตออกไปสู่ชุมชนดังที่กล่าวมาแล้วว่า เด็กในระดับก่อน ประถมศึกษามีความสำคัญ และมีจำนวน เพิ่มขึ้น เรื่อย ๆ ตลอดจนรัฐบาลก็ให้ดำเนินการโครงการ อนุบาลชนบททั่วประเทศ (สำนักเลขาธิการ 2529) วิทยาลัยครูซึ่งเป็นสถาบัน อุดมศึกษาในท้องถิ่น จึงควรริบเร่งดำเนินการภารกิจในด้านต่าง ๆ โดยเน้น เฉพาะ เด็กระดับ

ก่อนประถมศึกษาด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของรัฐบาล

ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงความคาดหวังของครูและผู้บริหารในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาว่ามีความคาดหวังต่อบทบาทของวิทยาลัยครูอย่างไรบ้างและ โครงการหรือกิจกรรมของวิทยาลัยครูในด้านการผลิตครู การวิจัย การอบรมบุคลากร การบริการชุมชน และการส่งเสริมวัฒนธรรมนั้น มีความสอดคล้องกับความคาดหวัง ของครูและผู้บริหารหรือไม่ ผลการวิจัยจะนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับวิทยาลัยครูที่จะกำหนดบทบาทของตนให้สนองตอบตามความคาดหวังของครูและผู้บริหารในโรงเรียนต่าง ๆ อย่างแท้จริงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่วิทยาลัยครูจัดขึ้น กับความคาดหวังของครู และผู้บริหารในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาความคาดหวังของครู และผู้บริหารในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เกี่ยวกับบทบาทของวิทยาลัยครูภาคกลางในด้านการผลิตครู การวิจัย การอบรมบุคลากร การบริการชุมชนและการส่งเสริมวัฒนธรรม
3. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของครูกับผู้บริหารในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของวิทยาลัยครู ภาคกลาง
4. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของครู และผู้บริหารในโรงเรียนอนุบาล กับครูและผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการศึกษาชั้น เด็ก เล็ก เกี่ยวกับบทบาทของวิทยาลัยครูภาคกลาง

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษา
 - 1.1 โครงการและกิจกรรมของวิทยาลัยครูทางด้านการผลิตครู การวิจัย การอบรมบุคลากร การบริการชุมชนและการส่งเสริมวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระดับก่อนประถมศึกษา ที่จัดขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2522-2525 โดยศึกษาโครงการและกิจกรมดังกล่าวจาก เอกสาร

1.2 ความคาดหวังของครูและผู้บริหารในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ที่มีต่อบทบาทของวิทยาลัยครูทั้ง 5 ด้าน ดังกล่าว เฉพาะที่เกี่ยวกับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

2. โรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างได้แก่ โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาใน เขตจังหวัดซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของวิทยาลัยครูภาคกลางที่เปิดสอนวิชา เอกอนุบาล

วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา รับผิดชอบจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี

วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา รับผิดชอบจังหวัดอยุธยาอ่างทอง นครนายก

วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ รับผิดชอบจังหวัดปทุมธานี ปราชินบุรี

วิทยาลัยครูเทพสตรี รับผิดชอบจังหวัดลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ครู และผู้บริหารในโรงเรียนอนุบาล และ โรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการศึกษาชั้นเด็กเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปทุมธานี ปราชินบุรี อยุธยา อ่างทอง ลพบุรี สิงห์บุรี สระบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิเคราะห์เอกสาร ศึกษาแผนงานและโครงการของวิทยาลัยครูภาคกลางมี วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา วิทยาลัยครูเทพสตรี วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ และวิทยาลัยครู พระนครศรีอยุธยา ระหว่างปี พ.ศ. 2522 - 2525 โดยวิเคราะห์บทบาทของวิทยาลัยครู ด้าน การผลิตครู การวิจัย การอบรมบุคลากร การบริการชุมชน และการส่งเสริมวัฒนธรรม เฉพาะ โครงการและกิจการรรมด้านเด็กในระดับก่อนประถมศึกษา

2. การวิจัยเชิงสำรวจ มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูและผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลและ โรงเรียนประถมที่เปิดสอนชั้นเด็กเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติใน เขตจังหวัด ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปทุมธานี ปราชินบุรี อยุธยา อ่างทอง ลพบุรี

สิงห์บุรี สระบุรี โดยแยกประเภทดังนี้

2.1.1 กลุ่มประชากรที่เป็นครูและผู้บริหารในโรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แยกเป็นครู 105 คน ผู้บริหาร 10 คน รวม 115 คน ศึกษาจากประชากรทั้งหมด

2.2.2 กลุ่มประชากรที่เป็นครูและผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนชั้นเด็กเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,180 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นพวกหรือชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ เป็นครู 143 คน ผู้บริหาร 143 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจากกลุ่มประชากรทั้ง 2 ประเภท มีครู 248 คน ผู้บริหาร 153 คน รวม 401 คน คิดเป็นร้อยละ 30.96 ของประชากรทั้งหมด

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคาดหวัง ของครูและผู้บริหารเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าแบ่งเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร มีลักษณะ เป็นแบบปลายเปิด และนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน พิจารณา ตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุง และนำแบบสอบถามไปวิเคราะห์หาความเที่ยง กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 23 คน

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ และบางส่วนแจกด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังของครู และผู้บริหารด้วยวิธีการทางสถิติ โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่าที (t-test)

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

วิทยาลัยครูภาคกลาง	หมายถึงวิทยาลัยครูที่เปิดสอนวิชา เอกอนุบาลได้แก่ วิทยาลัยครูเทพสตรี วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา และวิทยาลัยครูเพชรบุรี วิทยาลัยสงฆ์
โครงการ	หมายถึงรูปการอย่างหนึ่งที่กำหนดขึ้นไว้ล่วงหน้าเพื่อจะ ดำเนินงานต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินงาน ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบและประเมินผล
กิจกรรม	หมายถึงการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด ที่จัดขึ้น เพื่อให้ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้
บทบาท	หมายถึงหน้าที่ของวิทยาลัยครู ในด้านการผลิตครู การวิจัย การอบรมบุคลากร การบริการชุมชน และการส่งเสริม วัฒนธรรม
ความคาดหวัง	หมายถึงความคิดเห็นที่เป็นความต้องการส่วนตัวของครู และผู้บริหารที่มีต่อการผลิตครู การวิจัย การอบรมบุคลากร การบริการชุมชน และการส่งเสริมวัฒนธรรม
ความสอดคล้อง	หมายถึงการวิเคราะห์โครงการและกิจกรรมของวิทยาลัยครู เทียบกับความคาดหวังของครูและผู้บริหารในโรงเรียนที่จัด การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา	หมายถึงโรงเรียนอนุบาลและโรงเรียนประถม- ศึกษาที่เปิดสอนชั้นเด็กเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ
ครู	หมายถึงผู้ที่ทำการสอน เด็กชั้นอนุบาล และชั้นเด็กเล็กใน โรงเรียนอนุบาล และโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ผู้บริหาร	หมายถึง ครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการใน โรงเรียนอนุบาล และโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนชั้น

เด็ก เล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษา
แห่งชาติ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ข้อมูลที่ได้จาก เอกสาร เป็นข้อมูลที่น่ามาจากฝ่ายแผนงานของวิทยาลัยครูภาคกลาง
2. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม เป็นข้อมูลที่ผู้ตอบด้วยความจริงใจ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทราบบทบาทของวิทยาลัยครูภาคกลาง ตามความคาดหวังของครูและผู้บริหารในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
2. ได้ข้อมูลที่ใช้เป็นแนวทางสำหรับวิทยาลัยครูในการที่จะกำหนดบทบาทเพื่อให้สอดคล้องตามความคาดหวังของครูและผู้บริหารใน โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
3. เป็นข้อมูลในการพิจารณาการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ ของวิทยาลัยครูว่าตรงกับความต้องการของครู และผู้บริหารในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับก่อนศึกษามากน้อย เพียงใด
4. เป็นข้อมูลสำหรับค้นคว้าทั่วไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย